

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, http:// www.kp.org.pl

Świebodzin, 5 listopada 2010 r.

**Ministerstwo Środowiska
Departament Ochrony Przyrody
Warszawa**

Uprzejmie dziękujemy za udostępnienie projektu zadań ochronnych dla Gorczańskiego Parku Narodowego na lata 2011-2012. Po przeanalizowaniu tego projektu, a także objaśnień (pismo z 11 października 2010 r.) na temat zadań ochronnych na 2010 r., nasunęły nam się następujące uwagi i wnioski:

1. Istnienie w parku „strefy ochrony czynnej zachowawczej”, czyli obszarów formalnie poddanych ochronie czynnej, lecz na których nie przewiduje się obecnie realizacji żadnych zadań ochronnych, powinno znaleźć wyraz w ustanawianych zadaniach ochronnych. Zadanie „*Usunięcie zasiedlonych przez kambiofagi drzew świerkowych (posusz czynny) oraz ich korowanie wraz ze zniszczeniem kory; stopniowe usuwanie wiatrołomów i wiatrowałów zasiedlonych i potencjalnie zagrożonych zasiedleniem przez kambiofagi; zabieg nie dotyczy drzew dziuplastych i drzew obumarłych*” nie powinno być przypisane lokalizacyjnie do „całego obszaru Parku objętego ochroną czynną”, ale jako jego lokalizację należy podać konkretne oddziały, z wyłączeniem tych na których planuje się stosowanie „ochrony czynnej zachowawczej”. Tj. zapis ten powinien być zlokalizowany w formie listy oddziałów lub wydziałów poddawanych ochronie czynnej stabilizującej lub renaturalizującej.

Równocześnie sugerujemy, by jako „*zadanie ochronne w strefie ochrony czynnej*” wskazać wyraźnie „*dopuszczenie przebiegu naturalnych procesów renaturalizujących ekosystemy i zabezpieczenie ich przebiegu przed negatywnymi wpływami zewnętrznymi*”, zlokalizowane do oddziałów deklarowanych jako „*strefa ochrony czynnej zachowawczej*”.

W naszej ocenie, przyjęte w GPN strefowanie, oparte na dobrych podstawach naukowych, jest dobrym, modelowym rozwiązaniem, które powinno być stosowane we wszystkich parkach. W sprawie tej nasz pogląd jest więc w pełni zgodny z poglądem GPN (wyrażonym w uzasadnieniu zadań ochronnych) oraz z poglądem Ministra (wyrażonym w piśmie z 11 października 2010 r.). Tym bardziej więc uważamy, że strefowanie to powinno być wyrażone w zapisach zadań ochronnych. Nie ma podstaw prawnych do wyrażenia go w załączniku 4, ale z powodzeniem można wyrazić to strefowanie zapisami w załączniku 2 – wnosimy więc, by to zrobić.

2. Nie podzielamy poglądu, że w Gorczańskim Parku Narodowym odnowienia sztuczne są „*ważne z przyczyn edukacyjnych*”, ponieważ dzięki nim „*społeczeństwo ma możliwość zapoznania się ze sposobami ochrony czynnej w Parku oraz obserwowania metod odtwarzania ekosystemów leśnych*”. Nie jest celem parku narodowego zapoznanie społeczeństwa z metodami odnowienia lasu, typowymi dla lasów gospodarczych. Znacznie większy walor edukacyjny miałyby w parku narodowym umożliwienie obserwowania naturalnej sukcesji.

W związku z tym, sugerujemy ponowne rozważenie zasadności ustalania zadań dotyczących odnowień sztucznych, oraz ich uzasadnienia.

3. Nadal nasze pewne wątpliwości budzi znaczenie kolein na drogach stokowych dla populacji płazów. W wielu ogólnych publikacjach na temat biologii i ekologii kumaka górskiego podkreśla się, że wypełnione wodą koleiny na drogach leśnych w obszarach górskich stanowią miejsca skutecznego rozmnażania się tego gatunku, mimo wszystkich zagrożeń związanych z niestabilnością takich mikrobiotopów (rozmywanie, wysychanie, niszczenie przez pojazdy). Gatunek jest wskazywany jako przykład przystosowania właśnie do takich niestabilnych biotopów rozrodczych. Istnieją także badania z innych obszarów, z których wynika zaskakująco niski poziom strat w skrzeku i kijankach kumaka powodowanych przez ruch pojazdów na drogach leśnych z wypełnionymi wodą koleinami. Nie jest dla nas także jasne, czy i w jakim zakresie kumaki skutecznie rozmnażają się w biotopach zastępczych – tworzonych zbiornikach wodnych.

Niemniej jednak, rozwiązania w tym zakresie powinny być oparte na badaniach i obserwacjach przeprowadzonych w GPN. Sygnalizując powyższe wątpliwości, wierzymy jednak, że stanowisko GPN w tej sprawie (i proponowane zadania ochronne) wynika właśnie z takich danych.

4. Odnośnie redukcji zwierzyny, zdajemy sobie sprawę ze złożoności problemu i mamy zbyt mało danych do zajęcia jednoznacznego stanowiska na ten temat. Zważamy jednak uwagę, że od czasu powstania GPN, doszło do znacznej poprawy stanu zespołu dużych drapieżników w Gorcach. Dlatego – mimo że „eksperyment” polegający na wstrzymaniu odstrzałów w pierwszym dziesięcioleciu po powstaniu GPN dał, wg informacji przedstawionych w piśmie z 11 października, wynik negatywny – sugerowalibyśmy by ponowić go w obecnej sytuacji bądź w kolejnych latach. Tylko w taki sposób można przekonać się, czy odstrzały w GPN są rzeczywiście niezbędne.

Powyższa uwaga dotyczy sposobów realizacji ochrony GPN w latach 2011-2012 i następnych. Nie oznacza ona sprzeciwu wobec proponowanego sformułowania zadań ochronnych, zgodnie z którym: *„w przypadku stwierdzenia dużej aktywności drapieżników (wilk, ryś) lub innych czynników powodujących naturalne ograniczenie wielkości populacji jelenia (o przyrost zrealizowany) - redukcja będzie ograniczana lub wstrzymana; zabieg będzie poprzedzony inwentaryzacjami: szkód w drzewostanach i liczebności zwierząt”*. Wstrzymanie odstrzałów można zrealizować w ramach takiego zapisu.

5. Podtrzymujemy nasze generalne zastrzeżenie co do sposobów ochrony polan gorczańskich: tam gdzie potrzebny jest ich wypas, nie powinien on być zastępowany przez koszenie. Park nie powinien twierdzić, że *„wypas jest niemożliwy ze względów od parku niezależnych”*, bo to właśnie zadaniem Parku powinno być pokonanie istniejących trudności. Jeżeli nie ma dogodniejszych rozwiązań, park może sam posiadać zwierzęta i prowadzić wypas, tak jak robi to wiele podmiotów na świecie, zajmujących się ochroną przyrody ekosystemów zależnych od wypasu.
6. W załączniku 5, dla uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych (por. nasze pytania z 3 sierpnia i odpowiedź Ministra z 11 października), proponujemy podanie limitów w formie liczb bezwzględnych – maksymalnej liczby osób, które mogą przejść dziennie dany szlak / ścieżkę.
7. Stanowisko w sprawie relacji między zadaniami ochronnymi dla parku narodowego a prawem Unii Europejskiej przedstawiliśmy w odrębnym piśmie.

z poważaniem

do wiadomości:

- Gorczański Park Narodowy